

נאות דשא

לרבינו שמואל דב אשר בן רבינו מרדכי יוסף ליינער
עם רברבים עלי דשא

reuveboshnack@gmail.com

פרשת לך לך

ויאמר ה' אל אברם לך לך. פרש"י¹ לך לך להנאתך ולטובתך וכו'. ואיתא במדרש (תנחומא ג)² אמר ר' לוי נסיון הראשון כנסיון האחרון וכו'. ויש לדקדק מה זה הנסיון,³ אחרי שהבטיח לו הש"י כל הטובות כדפרש"י שיזכה לבנים ואעשך לגוי גדול וכו'. יראה לעין שכל אדם יכול לקיים זאת שיסע לארץ הקדושה, ומדברי ר' לוי נראה שזה הנסיון קשה כמו הנסיון האחרון שהי' קשה עד מאד.

אך הענין היא שכתוב וילך אברם כאשר דבר אליו ה'. היה צריך לכתוב כאשר אמר אליו, כמו שכתוב ויאמר ה' אל אברם, ולמה כתיב לשון דבר שהוא לשון קשה. אך אברהם אבינו לקח את המאמר בלשון דבר⁴. פירוש כי כל הטובות אשר הש"י מבטיח לאדם היא על תנאי, כדאיתא (שבת לב ע"ב)⁵ פ' גבי יעקב אבינו אף הבטיח לו הקב"ה שיהי' עמו על כל זה נתיירא שמא נתלכלך בחטא, וכן גבי דוד המלך ע"ה שנתן לו הש"י המלוכה לעולמי עד הי' על תנאי אם ישמרו בניך בריתי וגו'.

וכאן איתא בזוה"ק⁶ אעשך לגוי גדול. כנגד לך לך. ואברכך, כנגד מארצך וכו'. פירוש הדבר שהברכות האלו תלויים על תנאי מקודם, היינו אם יקיים לך לך מארצך וממולדתך וגו' אזי יחולו הברכות, ואם לאו לאו. והבין אברהם אבינו מזה שהקב"ה אמר לו שילך מארצו וממולדתו ומבית אביו, שבאם לא היה כוונת הש"י רק שילך לארץ ישראל לא היה להש"י להתנות כל התנאים האלה, כי בודאי כשילך לארץ ישראל יסע מארצו וממולדתו ומבית אביו, והבין אברהם אבינו שכל אחד היא דבור קשה בפני עצמו, היינו לך לך שלא יסתכל לשום אדם רק כאילו הוא יחיד בעולם⁷ כי דבור זה מביא התרשלות לכל בני אדם בעבודת הש"י כי ידמה בנפשו מה אני טוב מכל בני אדם שאדמה בנפשי

---

¹ לך לך. להנאתך ולטובתך, שם אעשך לגוי גדול, כאן אי אתה זוכה לבנים, ועוד שאודיע טבעך בעולם:
² ורבי לוי אומר, נסיון הראשון פנסיון האחרון. נסיון הראשון, בלך לך מארצך. נסיון האחרון, בלך לך אל ארץ המדינה (בראשית כב, ב). (אמר רבי חנינא, בא וראה חבתו של אברהם לפני בוראו, שגבן שלש שנים הפיר בוראו, שנאמר: עקב אשר שמע אברהם וגו') (בראשית טו, ה). (ע' שבועים, ק' מאה, ב' שנים, הרי מאה ושבעים ושנים, וכל ימיו של אברהם מאה ושבעים וחמש, הא למדת, שגבן שלש שנים הפיר את בוראו ילקוט שמעוני על התורה רמז קג

א"ל כביכול שיש לפניך כשיחות בני אדם שמחליפין בדבורם אתמול אמרת לי כי ביצחק יקרא לך זרע וחזרת ואמרת קח נא את בנך ועכשיו אתה אומר אל תשלח ידך אמר לו הקב"ה לא אחל את בריתי שאמרת ואת בריתי אקים את יצחק. בשעה שאמרת לך קח נא את בנך מוצא שפתי לא אשנה וכי אמרת לך שחטהו העלהו אמרת לך אסקיתיה אחתיניה: נראה לי שהשוה של לך לך לעקידה היא תלוי בשלילת הנחות של אברהם בהבנתו של רצון השם יתברך.
⁴ רש"י שמות ו:ב וידבר אליהם אל משה. דבר אתו משפט, על שהקשה לדבר ולומר "למה הרעתה לעם הזה:"
⁵

⁶ זוהר ח"א לך לך עח ע"ב
ואעשך לגוי גדול וגו' ואעשך, בגין דכתיב לך לך. ואברכה, בגין דכתיב מארצך. ואגדלה שמך, בגין דכתיב וממולדתך. והיה ברכה, בגין דכתיב ומבית אביך.
⁷ ועיין בסוף ליקוטי מוה"ר"ן קמא "אחד היה אברהם"

אחד היה אברהם. שאברהם עבד ה' רק על ידי שהיה אחד, שחשב בדעתו שהוא רק יחידי בעולם, ולא הסתכל כלל על בני העולם, שסרים מאחרי ה' ומונעים אותו, ולא על אביו ושאר המונעים, רק כאילו הוא אחד בעולם, וזהו: 'אחד היה אברהם'. וכן כל הרוצה לכנוס בעבודת ה', אי אפשר לו לכנוס כי אם על ידי בחינת שיחשוב שאין בעולם כי אם הוא לבדו יחידי בעולם, ולא יסתכל על שום אדם המונעו, כגון: אביו ואימו או חותנו ואישתו ובניו וכיוצא, או המניעות שיש משאר בני העולם, המלעיגים ומסיתים ומונעים מעבודתו יתברך. וצריך שלא יחוש ויסתכל עליהם כלל, רק יהיה בבחינת: 'אחד היה אברהם' כאילו הוא יחיד בעולם כנ"ל

שאני אעבוד השי"ת בכל לבבי ולא אעסוק בהבלי עולם השקר כצל עובר. וזה לך לך שתראה בנפשך כאלו אתה יחיד בעולם, וזה האמת הגמור שכל העולם לא נברא אלא בשביל זה.

ופירוש מארצך הוא לשון רצון. כי אאע"ה רצה שישג דעת הבורא ב"ה מצד חכמת פליסופיא שהיה איצטגנית גדול כדאיתא בגמרא (עי' שבת קנו ע"א)⁸, ואמר לו בש"י כי מצד חכמת העולם הזה לא יוכל להשיג, כדאיתא בזוה"ק (בראשית עח ע"א)⁹ וממולדתך, היינו הולדות שנולד לאדם מצד שכלו וידמה לו השיג השלימות, כדאיתא בספרי הפליסופים שידמה בנפשם שהשיגו השלימות מצד שכלם.¹⁰

ומבית אביך, היינו שלא יעבוד את הש"י כמצות אנשים מלומדה.¹¹ והיה רואה אברהם אבינו ע"ה כי התנאים האלו הוא דבר קשה וצריך עבודה ותפלה ושקידה רבה בעבודת הש"י, לכן כתוב כאשר דבר אליו ה', וכאשר בא לארץ השיג כל המדרגות, כי תיכף כתיב ויעבור אברם בארץ עד מקום שכם. ופרש"י¹² ששם קבלו ישראל התורה באלה ובשבועה. פירוש הדבר כי גם אברהם אבינו קבל¹³ שם התורה באלה ובשבועה, ואחר כך כתיב לה' הנראה אליו כדאיתא בזוה"ק (ח"א פ ע"א)¹⁴, ושם הראה לו הקב"ה הכל, כמו שאמר לו אל הארץ אשר אראך.

---

⁸ ואף רב סבר אין מזל לישראל, דאמר רב יהודה אמר רב: מניין שאין מזל לישראל? — שנאמר: "ניוצא אותו החוצה", אמר אברהם לפני הקדוש ברוך הוא: רבוננו של עולם, "בן ביתי יורש אותי", אמר לו: לאו — "כי אם אשר יצא ממעיך". אמר לפניו: רבוננו של עולם נסמפלתתי באיצטגנינות שלי, ואיני ראוי להוליד בן. אמר לו: צא מאיצטגנינות שלך, שאין מזל לישראל.

⁹ וממולדתך, מההוא חכמה דאת משגח ומקיל תולדתא דילך ורגעא ושעתא וזמנא דאתי לידת ביה ובההוא פוכבא ובההוא מזלא. ומבית אביך, דלא תשגח בביתא דאבוך. ואי אית לך שרשא לאצלחא בעלמא מביתא דאבוך, בגין כך לך מן חכמה דא ומאשגחותא דא.

¹⁰

¹¹ לא רק שהוא דרך רגיל, אפילו רגיל בשבילך!

¹² **עד מקום שכם.** להתפלל על בני יעקב, כשיבאו להלחם בשכם:

¹³ כשמקבל את העבודת השם כפי שהוא, ולא מה שאתה רוצה לעשות בעובדת השם. אז השם מכניס את אברהם אל עבודה תמימה שלו.

¹⁴ וכדין ויבן שם מזבחים ליה הנראה אליו, כיון דאמר ליה מהו הנראה אליו. אלא הכא אתגלי ליה ההוא דרגא דשלטא על ארעא ועאל ביה ואתקיים ביה: